

Motion till riksdagen 2023/24:1404

av Stefan Olsson (M)

Ett regelverk som möjliggör bruk av skoluniformer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att göra skoluniformer lagliga och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skoluniform används i många länder världen över där de är en del i skolornas arbete med att skapa lugn och ordning i studiemiljön. Bruket av skoluniformer är gammalt och inget talar för att det är på väg ut. Tvärtom har intresset för skoluniformer eller klädkoder i skolmiljön ökat när det har visat sig vara svårt att upprätthålla grundläggande disciplin i vissa skolor.

I Sverige har därför olika skolor velat arbeta med klädkoder som ett sätt att skapa en god lärandemiljö men på ett mycket kraftfullt sätt hindrats att göra detta av Skolinspektionen. Skolinspektionen har i sina beslut hänvisat till skollagen, barnkonventionen och regeringsformen, men bedömningarna av de enskilda fallen har varit överdrivet stränga. Det är troligt att Skolinspektionens beslut hade undanröjts av en högre rättslig instans om det hade varit möjligt att överklaga dessa, vilket inte är fallet för denna typ av ärenden.

Skolinspektionens lagtolkning står i bjärt kontrast mot vad jur.dr Maria Refors Legge konstaterar i sin genomgång av rättsläget. Hon konstaterar följande (Svensk Juristtidning 2022, s. 627): ”Skolor *får* ha ordningsregler som föreskriver en viss klädkod men efterlevnaden av denna kan *inte* upprätthållas med hot om varningar, tvångsmässiga klädombyten eller kvarsittning.” Refors Legge konstaterar att detta även gäller skoluniformer.

Skolinspektionen har hävdatt att ordningsregler rörande kläder innebär en inskränkning i elevernas yttrandefrihet, men Refors Legge kommer fram till att det endast gäller om skolorna tillämpar disciplinära åtgärder om en elev bryter mot ordningsreglerna. Ordningsregler som en rektor utfärdar är inte en föreskrift av den typ som regeringsformen förut-

sätter i 2 kap. 23 § tredje stycket. De bryter därför varken mot regeringsformen eller barnkonventionen.

Rättsläget tycks alltså tala för att det är lagligt med skoluniformer i Sverige givet att elever inte drabbas av disciplinära åtgärder om de vägrar att bära dem. Men eftersom Skolinspektionen inte verkar dela denna uppfattning är det rimligt att regeringen ser över möjligheten att skapa ett regelverk som möjliggör bruk av skoluniformer.

Stefan Olsson (M)